

ABDESTİ GÜZEL ALMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasîli ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا تَمَنَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَنْظُرْ مَا يَتَمَنَّى فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي
مَا يُكْتُبُ لَهُ مِنْ أُمْنِيَّتِهِ

(حم. خد. هب. عن أبي هريرة)

RE. 39/13 (Izâ temennâ ehadüküm fe'l-yenzur mâ yetemennâ, ve innehû lâ yedrî mâ yüktebü lehû min ümniyyetihî)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Aziz, muhterem ve değerli kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ahirette üzerinize olsun... 1413 Hicrî-İslâmî sene cümleniz ve sevdikleriniz hakkında hayırlı olsun, mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri Ümmet-i Muhammed'i bu yılda şerlerden kurtarıp hayırlara mazhar eylesin... Kederlerden kurtarıp sevinçlere, sürurlara gark eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in kendisi bizim önderimiz, rehberimiz ve numûne-i imtisâlimiz olduğu için, sözleri dinimizin ana kaynağını teşkil ettiği için, Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyup zamanımızı Allah'ın rızasına uygun geçirmek, dinimizi taallüm, bu konuların okunmasıyla dinlenmesiyle tefeyyüz eylemek üzere toplanıyoruz. Allah umduklarımıza nâil, korktuklarımızdan emin eylesin...

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçilmeden önce, evvelâ ve hasseten Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine, biz ümmetlerinden âcizâne nâçizâne hediye-i Kur'âniye olsun diye, sonra onun mübarek âlinin, ashabının, etbânının, ahbabının cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ve halifelerinin, ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerimizin, yakınlarımızın, geçmişlerimizin ruhlarına;

Okuduğumuz kitabı cem ve telif eylemiş olan Gümüşhâneli Hocamız'ın, bu hadisleri nakleden, rivayet eden râvîlerin, alimlerin ruhlarına hediye olsun diye; beldemizin medâr-ı iftihârı sahâbe-i kirâmın, Ebû Eyyûb

el-Ensârî Hazretleri'nin, cümle evliyâullahın, hassaten kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin;

Uzaktan yakından bu toplantılara aşk, şevk ve fedakârlıkla gelen siz değerli kardeşlerimin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan sağ müslümanlar da Rabbimiz'in rızası yolundan bir göz yumup açıncaya kadar bile ayrılmayalım, daima Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevdiği işleri yapalım, ömrümüzü rızasına uygun geçirelim, sıhhat, afiyet, saadet ve selâmet üzere yaşayıp, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım, cennetiyle cemaliyle müşerref olalım diye bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup, o mübareklerin ruhlarına bağışlayıp, himmetlerini talep edip öyle başlatalım!

.....

a. Günahı Temenni Etmeyin!

Mukaddimedede metnini okuduğum ilk hadîs-i şerif, *Râmûz'ülEhâdîs* kitabınının 39. sayfasınının 13. hadîs-i şerîfidir.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

إِذَا تَمَنَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَنْظُرْ مَا يَتَمَنَّى فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8674; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.277, no:794; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.448, no:768; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.307, no:2341; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3178; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.490, no:1659.

مَا يُكْتَبُ لَهُ مِنْ أُمْنِيَّتِهِ

(حم. غد. هب. عن أبي هريرة)

RE. 39/13 (*İzâ temennâ ehadüküm, felyenzur mâ yetemennâ; feinnehû lâ yedrî mâ yüktebü lehû min ümniyyetihî*)

(*İzâ temennâ ehadüküm*) “Sizden biriniz bir şey temenni ettiği, dilediği, istediği zaman, (*felyenzur mâ yetemennâ*) ne temenni ettiğine şöyle bir baksın, dikkat etsin, kendisini kontrol etsin! (*Feinnehû lâ yedrî mâ yüktebü lehû min ümniyyetihî*) Çünkü bu temennisinden kendisine ne yazıldığını bilmiyor. Hayır da şer de yazılabilir; onun için dikkat etsin!”

“—Sadece temenni ediyorum.” diye kalmasın, çünkü bundan kendisine bir vebal gelebilir, bir ceza tahakkuk edebilir.

Ne temenni ettiğini, arzuladığını, istediğini, neye ümit bağladığını, neyi yapmak gayesine düştüğünü, kendi aklından kendisini kontrol etsin. Çünkü İslâm’da niyet çok önemlidir ve bir insan bir iyi şeye niyet ederse niyet ettiği şeyi yapamazsa bile sevap kazanır. İyi şeyden sevap kazanır. Bazen de yapmadığı halde söylediği yanlış şeylerden, temenni ettiği yanlış şeylerden dolayı da bir ceza, belâ ve günah kendisine yazılabilir. O bakımdan insanın temennilerine de dikkat etmesi lazım. İsteklerine arzularına dikkat etmesi lazım.

Meselâ:

“—Ah param olsa ben o parayı harcamasını nasıl

bilirdim. Şuralarda, şöyle böyle zevklerde bir harcardım ki herkes parmak ısırırdı.”

Temenni ediyor ama temenni ettiği şey yanlışsa, günah yazılır. İyi şeyi temenni ederse, iyi şeyi temenni etmekten dolayı sevap yazılır. O halde insanın düşüncesine, temennilerine, arzularına dönük bir kontrolü olması lazım. Kendisine dikkat etmesi lazım, hâkim olması lazım.

Bazen sohbetlerde kardeşlerimizin sözlerine dikkat ediyorum, kimisi “şaka” diye yapıyor. Bu işin şakası ciddisi olmaz, söz ağızdan çıktı mı insan sözün esiri olur; ağızından çıkan sözün kendisine vebali olur. Mutlaka kendi kendimizi kontrol etmeye kendimizi alıştıralım. Temennilerimizi bile kontrolden geçirelim.

“—Yanlış ve günah olan bir şeyi yapmıyorum ki canım işte, sadece şakacıktan temenni ettim.”

Olmaz! Temenni bile etmeyelim. Efendimiz öyle emrediyor:

“—Kişi ne temenni ettiğine baksın; çünkü ne yazıldığını bilmiyor. Bakarsın günah yazılır. Günah yazılmasın, dikkat etsin.” diye tavsiye ediyor. Biz de kendimize bu kontrolü temin edelim, sağlayalım.

14. hadîs-i şerîf, 15. hadîs-i şerîf, 16. hadîs-i şerîf, 17. hadîs-i şerîf, sonraki üç hadîs-i şerîf daha, hepsi peş peşe abdestle ilgili gelmiş.

b. Abdest Almanın Karşılığı

14. hadîs-i şerîf Selman RA'dan.

Efendimiz kısaca abdestin faziletini ifade sadedinde şöyle buyurmuş:²

إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ تَحَاتَّ عَنْهُ ذُنُوبُهُ كَمَا تَحَاتَّ

وَرَقُ هَذِهِ الشَّجَرَةِ

(هَبَزَ عَنْ سَلْمَانَ)

RE. 39/14 (*İzâ teveddaa'l-abdü tehâtte anhü zünûbühû, kemâ tehâtte veraku hâzihi'ş-şecereh*) “Kul abdest aldığı zaman, günahları şu ağacın yapraklarının kuruyup döküldüğü gibi kendisinden dökülür.”

Bir ağaç göstermiş;

“—Şu ağacın yaprakları sonbaharda nasıl dökülüyor?”

Rüzgâr estiği zaman kuruyor; takır takır yere dökülüyor, çöpçüler süpürüyor.

“—Şu ağacın yapraklarının döküldüğü gibi, abdest aldığı zaman kulun günahları dökülür.”

Bu, bir.

Gümüşhâneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız niye aynı konudaki hadîs-i şerîfleri peş peşe sıralıyor?

“—Konunun önemi iyice zihinlere nakşolsun.” diye.

² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.15, no:2737; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.8, no:1689.

c. Abdesti Güzel Almanın Mükâfatı

Geçelim arkasındaki hadîs-i şerife... Sahih rivayet edilmiş 15. hadîs-i şerîf. Übâde Hazretleri rivayet etmiş, Taberânî'nin kitabında var, daha başka kitaplarda da var.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³

إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ
فَأَتَمَّ رُكُوعَهَا وَسُجُودَهَا وَالْقِرَاءَةَ فِيهَا قَالَتْ
حَفِظَكَ اللَّهُ كَمَا حَفِظْتَنِي ثُمَّ أَسْعِدَ بِهَا إِلَى السَّمَاءِ
وَلَهَا ضَوْءٌ وَنُورٌ وَفُتِّحَتْ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَإِذَا
لَمْ يُحْسِنِ الْعَبْدُ الْوُضُوءَ وَلَمْ يُتِمَّ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ
وَالْقِرَاءَةَ قَالَتْ ضَيَّعَكَ اللَّهُ كَمَا ضَيَّعْتَنِي ثُمَّ
أَسْعِدَ بِهَا إِلَى السَّمَاءِ وَعَلَيْهَا ظُلْمَةٌ وَغُلِقَتْ
أَبْوَابُ السَّمَاءِ ثُمَّ تَلَّفُ كَمَا يُلْفُ الثَّوْبُ الْخَلْقُ
ثُمَّ يُضْرَبُ بِهَا وَجْهُ صَاحِبِهَا

(عق. طب. عبادة بن الصامت)

RE. 39/15 (*İzâ tevaddaa'l-abdü feahsene'l-*

³ Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.239, no:427; Ukaylî, *Du-afâ*, c.I, s.360, no:208; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.304, no:2734; Şâşî, *Müsned*, c.III, s.492, no:1225; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.317, no:19053; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.499, no:1674.

vudûe sümme kàme ile's-salâti feetemme rükûahâ ve sücûdühâ ve'l-kırâati fîhâ kâlet hafizake'llâh kemâ hafizatenî sümme us'ide bihâ ile's-semâi, ve lehâ dav'un ve nurun, ve fütıhet lehâ ebvâbü's-semâi;

Ve izâ lem yuhsinü'l-abdü'l-vüdûa, velem yütimme'r-rükûa ve'ssücûde, ve'l-kırâete fîhâ, kâlet: Dayyaake'llâhu kemâ dayya'tenî, sümme us'ide bihâ ile's-semâi ve aleyhâ zulmetün, ve gullikat ebvâbü's-semâi,g sümme tüleffü kemâ yüleffü's-sevâbü'l-halkı, feyudribü bihâ vechü sâhibihâ.)

(İzâ tevaddaa'l-abdü) “Kul abdest aldığı zaman...”

Vudû, Arapça'da abdest demek. Abdest kelimesi de bize Farsça'dan gelmiş, *âb* su demek, *dest* el demek. Elini ayağını suyla yıkamak mânasına geliyor. O Farsça, Arapça'sı *vudû*.

Abdestli misin? Vuduun var mı?

Tevaddaa da elini yüzünü yıkayıp abdest almak demek.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

Bir kul abdest alma işlemini eksiksiz kusursuz güzel yaptı, sonra kalkıp namaz kılmaya başladı ve rükûsunu, secdesini tamam olarak yaptı ve namazın içindeki kıraati de güzelce okudu mu?

Okudu.

Namaz da o kendisini kılan kimseye;

“—Allah seni korusun! Sen beni nasıl koruduysan muhafaza ettiysen zayi etmediysen eksik

bırakmadıysan tam yaptıysan bana riayet ettiysen Allah da seni korusun, sana riayet etsin, seni mahfuz eylesin, hıfz u himaye etsin.” diye dua eder.

Sonra bu namaz; ışık saçarak nurlu bir şekilde, melekler tarafından göğe yükseltilir. Işıyarak gökyüzüne doğru çıkar, gider ve bu ibadete semaların kapıları açılır.

Ama kul böyle yapmaz da, abdestini güzel almazsa, eksik alırsa; âzâlarını yıkamaz, eksik yıkar, atlar, boş bırakır, kuru bırakır, acele eder, kusurlu yaparsa secdeyi, namazda okumayı, kıraati tam yapmazsa, rükûda secdede, kıraatte acele ederse...

Bazen birisini ön tarafa imamlığa sürüyorsun, harfleri anlayamıyorsun. Böyle yaparsa bu sefer namaz darılır;

“—Allah seni zayi etsin, kaybetsin Allah seni! Beni mahvettiğin gibi, zayi ettiğin gibi eksik kusurlu bıraktığın gibi Allah da seni zayi etsin!” diye beddua eder.

Melekler bu ibadeti gökyüzüne götürmek isterler ama bu namaz üzerinde zulmet, karanlıklar, karalar olarak göğe doğru çıkar ve semanın kapıları ona kapanır. Dergâh-ı izzete yol vermezler. Eski elbisenin buruşturulduğu, dürüldüğü, kâğıdın kartopu gibi yapılıp uzaktan sepete atıldığı gibi bu namaz katlanır, buruşturulur.

Efendimiz elbiseye benzetiyor. Eski elbisenin buruşturulup toplandığı gibi, bu namaz da derlenir toplanır bükülür; “Al kıldığın namazı!”

diye bu namazı kılan adamın yüzüne çarpılır.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Benzer konularda çok hadîs-i şerîf var. Namaz insana dua ediyor, beddua ediyor. Kur'ân-ı Kerîm insana dua ediyor, beddua edebiliyor. Acayip işler bunlar! Bir şahsiyet-i mâneviyesi oluyor ve dua ediyor.

Kur'ân-ı Kerîm, kabirde insana yoldaş oluyor. Hem de nasıl bir yoldaş? Kabirde bir insan suretinde, güzel, sevimli, sempatik bir arkadaş geliyor.

“—Sen kimsin? Seni çok sevdim. ‘Burada yalnız kalacağım’ diye korkuyordum, hoş geldin, içimi rahatlattın, şu karanlık yerde senin arkadaş olman hoşuma gitti. Demek ki yalnız değilmişim, korkum geçti. Kimsin sen?”

“—Ben senin okuduğun Mülk Sûresi’yim.”

Allah Allah! Sübhanallah! Hadisleri tenkit edecek değiliz, hadislerden bir şey öğreneceğiz. Allah CC namazlara, ibadetlere, sûrelere böyle şahsiyet-i mânevîyeler veriyor, şefaath ediyorlar, beddua ediyorlar.

Biz Allah’ın âlemlerini, âlemlerin kanunlarını bilemiyoruz. Efendimiz’in bildirdiğinden gözü-müzü açarsak açarız, anlayan anlıyor. Mesela evliyâullahtan birisine soruyorlar:

“—Hocam! Şu söz hadîs-i şerîf midir?

“—Değildir.”

Ümmî adam, hiç okumamış, mektep medrese görmemiş. Başka bir sözü soruyorlar:

“—Hadîs-i şerîf midir.”

“—Evet, hadîs-i şerîftir.”

Maksat imtihan etmek değil mi?

Bir başka söz tertipliyorlar, yarısı hadîs-i şerîf yarısı hadîs-i şerîf değil. Karıştırıyorlar, karma okuyorlar.

“—Hocam! Bu hadîs-i şerîf midir?”

Doğru değil; ama hocanın hocalığını, ârifliğini, evliyâlığını denemek istiyorlar.

“—Şurasına kadar hadîs-i şerîf, sonrası hadîs-i şerif değil.” diyor.

Biliyor. Ümmî.

“—Hocam! Nereden biliyorsun?” diyorlar?

“—Siz hadîs-i şerîfi söylerken ağzınızdan bir yeşil nur çıkıyor, anlıyorum. Hadis olmadığı zaman çıkmıyor; o tarafın hadis olmadığını anlıyorum.”

Allah ona öyle bildiriyor.

Muhterem kardeşlerim!

Size tıbbî bir izahat vereyim. Biz etrafımızı görüyoruz, ışığı görüyoruz.

Nasıl görüyoruz?

Gözümüze ışık geliyor, mercekten geçiyor, gözün arkasındaki hassas tabakaya bu görüntü düşüyor; o kadar.

Duvara görüntü düştü; sonra ne oluyor?

Ondan sonra o duvardaki sinir uçları; buraya düşen ışıklardan aldıkları uyarıları beyne

götürüyorlar, sinirler oradan tel gibi elektrik alıyor, bu irkilmeyi beyne götürüyorlar. Bir elektrik uyarısı.

“—Beynimiz bu ışığı görüyor mu?”

Görmüyor. Işıktan hiç haberi yok ama o sinyallerden “Dışarıda şu kadar insan var, bu kadar kafa var, bu kadar ışık var, ağaç var, çiçek var.” diye beyin her şeyi görüyor.

Halbuki beyne gelen nedir? Her taraftan beyne gelen elektrik sinyalidir.

Muhterem kardeşlerim!

Burnumuzdan, elimizden, parmak ucumuzdan, ayağımızdan, kulağımızdan, gözümüzden, koklama duygumuzdan, tatma duygumuzdan beyne gelen nedir?

Hepsi bir duvarda bitiyor; oradan öteye elektrik sinyali gidiyor, ama Allah beynimize dışarıdaki olayları gösteriyor, ışıkları gösteriyor, tatları anlattırıyor. Beyin her şeyi sırf sinyallerin dilinden anlıyor, dışarıyı yorumluyor ve böyle görüyor.

Kudrete bak! *Tebâreka'llàhu ahsenü'l-hàlikîn...*

Muazzam sanat, muazzam mühendislik! Mühendisler kurban olsun, muazzam bir iş! Allah-u Teâlâ Hazretlerinin elektrik sinyallerine şu beyinde yaptırdığı işlere bak...

Onun için insanın ilmi, irfanı arttıkça imanı kale gibi oluyor, çelik gibi oluyor. Atom bombasının sarsamayacağı çelik gibi oluyor.

Neden?

Görüyor, işlerin mükemmelliğini görüyor, iç yüzünü alim adam daha iyi anlıyor.

Işık nereden gelir nereye gider? Cahil adam düşünür mü hiç? Gözün içinde mercek mi var? Arka tarafında sinir mi var?

Beyin nedir, bilmez. Bunu doktorlar biliyor ama alim olan, doktor olan bilince, Allah'a sevgisi, bağlılığı, saygısı, inancı daha kuvvetleniyor. Demek ki insanın inancı eksikse bilgisi, irfanı, yorumlaması noksan oluyor, dikkat etmiyor, olayları kaçırıyor.

Polis bile parmak izlerini değerlendiriyor, katili buluyor da insan bu koca koca delilleri görmüyor. Gözünün önüne gelen koca koca kâinâtın her olayı birer delil; ama onları görmüyor, anlayamıyor.

O halde yorumlamada bir terbiye noksanlığı var. Bir insanın olaylara bilimsel açıdan bakıp, olayları bilimsel yönden değerlendirip, kıymetini anlama kabiliyeti olması lazım.

“—Hocam buyur, kırmızı renkli bir taş.”

İyi buyur bu da bir taş; ama bunun hangisi elmas hangisi cam?

Ben hocayım; bunun yakut olanıyla cam olanını ayırt edemem, ama kuyumcu gözüne bir küçük büyüteç takıyor, yakından bir inceliyor:

“—Tamam, bu yüzüğün taşı yakuttur.” diyor, anlıyor.

Erbabı anlıyor da cahil anlamıyor. Cahil olduğu için, anlamadığı için, dedesinden kalma kıymetli yakut yüzüğü götürüp olmadık fiyata satıyor.

Onun için her şeyi yorumlamayı bilmek, kıymetini anlamak, eline geçen parçanın antika değerini, kuyumcu değerini, cevahir bedestenindeki değerini görebilmek lazım. Anlayamazsa pırlantaları, yakutları, zümrütleri, incileri, kaçıır; her şeyi dümdüz taş gibi görür. Taş ama bu kıymetli taş, ötekisi kaldırım taşı; ikisi arasında çok fark var.

İnsan bu yorumlamaları yapacak bir zihin terbiyesine ermeli. “Niye bu böyle oldu?” diye soru sormalı, cevabını aramalı. Bulunca da takdir edebilmeli; “Bu güzel yahu bunda büyük bir sanat var.” diyebilmeli.

Parmaklarımızı oynatıyoruz. Parmakla tutmak, yazmak, konuşmak ve düşünmek işinin ne olağanüstü bir olay, ne harika, ne muazzam bir iş olduğunu hiç kimse bilmez.

Neden? Bedava! Bedava olduğundan bilmiyor. Anasından babasından gelmiş, bedava olduğundan kıymetini bilmiyor.

İlk defa bir sanayi sergisine gitmiştim. Teknolojinin büyük buluşu atom reaktöründe, bir şişenin içindeki suyu ötekisine boşaltmak için bir suni el yapmışlar. Adam iki buçuk metre kalınlığındaki radyasyon geçmeyen şeyin ötesindeki atom radyasyonlu maddeyi şöyle tutturtuyor, boşalttırıyor. Kargacık burgacık aletle, uzantılı kolları eklemleri ve saireleri, tam eller gibi de yapamıyor ama işte zar zor biraz tutuyor. “Onu ona boşaltabiliyor.” diye sanayi sergisinde “büyük başarı” diye göstermişlerdi.

Bunun âlâsı bende var. Bedavadan âlâsı var; tutuyorum, anlıyorum, yazıyorum, dokunduğum zaman seziyorum. Öyle âmâ insanlar var ki dokununca görüyor, anlıyor. Yüzünü eliyle bir yokluyor, şıp diye anlıyor.

Bizim burada âmâ bir hafız vardı. Allah rahmet eylesin. Beş vakit namaza gelirdi. Evine gitmiş, kapıdan girmiş, anlamış ki evde hırsız var. İki gözü âmâ. Kendisi babayiğit de... Kapıyı kapatmış, hırsızı yakalamış. İki gözü gören hırsız, iki gözü görmeyen hafıza yakalanıyor. Bu büyük bir şey! Allah'ın insana verdiği büyük kabiliyetler var.

Allah; namaza da, Kur'ân-ı Kerîm'e de, sûre-i celîleye de kabiliyet verir. Hatta eller, ayaklar insanın aleyhinde şahitlik yapacak. Ahirette günahkârın eli:

“—Hırsızlığı ben yaptım, uzandım, aldım.” diyecek. Ayağı:

“—Ben o yasak yere yürüdüm, vardım.” diyecek, sahibi inkâr etse bile...

Mücrimler diyecekler ki:

لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا

(فصلت: ۲۱)

(*Lime şehidtüm aleynâ*) “Ey uzuvlarımız! Ne diye bizim aleyhimize şahadet ediyorsunuz, ne diye söylüyorsunuz?” (Fussilet, 41/21) diyecekler.

Onlar da diyecek ki:

قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ

(فصلت: ۲۱)

(*Kâlû entakana'llähü'llezî entaka külle şey'*)
“Her şeyi konuşturmağa kâdir olan Allah, bizi konuşturttu.” (Fussilet, 41/21)

“—Konuşmamak benim elimde mi, Allah konuşurunca konuşmamak mümkün mü?” demek istiyor.

Susturunca konuşmak mümkün mü? Her şey onun kudretinde... Bunu anladığı zaman insan, kâinâtın esrârını çözer, kulluğun zevkine varır, Hâlik'ını bulur ve evliyâ olur. Daha ne istiyorsun? Allah'ın, kâinâtın sahibinin dostu olmaktan güzel bir şey var mı?

Burada birimizin arkada kuvvetli bir akrabamız olsa efe gibi dolaşırız.

“—Kemeri bağla ya!”

“—Lüzum yok, polis müdürü tanıdığım.”

“—Yahu bu tabancayı nasıl taşıyorsun?”

“—Aldırma, filanca ahbabım!”

“—Şu işi nasıl yapıyorsun?”

“—Vali tanıdığım...”

Kâinâtın sahibi CC, Rabbü'l-âlemîn Hazretleri seni seviyor, koruyor. Senin sırtın yere gelir mi?

Abdest ve namaz niye bu kadar önemli?

Muhterem kardeşlerim! İnsanların vazifesi Allah'ı bulmak. Gerisi hep angarya, fasarya,

boş...

Allah'ı bulacaksın. Seni yaratanı bileceksin, bu bir saklambaç değil, her şey gün gibi ortada, aşikâr. Rabbini bileceksin, aptallık, körlük etmeyeceksin, Rabbini bulacaksın! Hayatın mânası ve gayesi bu! Allah'ı bulmak, Allah'tan kopmamak, Allah'a âsi olmamak, Allah'a itaat etmek, Allah'ı unutmamak...

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ

(الحشر: ١٩)

(*Ve lâ tekûnû ke'llezîne nesu'llàhe feensâhüm enfüsehüm*) [Allah'ı unutup da, Allah'ın da kendilerini kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın!] (Haşr, 59/19)

“—Sakın Allah'ı unutanlar gibi olmayın!” diye Allah, unutmamayı, hatırdan tutmayı emrediyor.

Dervişler niye zikre düşmüşler?

Allah unutmamayı emretmiş, hatırlanmayı emretmiş; derviş, akıllı müslüman da ondan. Allah'ın emrini tutuyor. Unutmamak lâzım.

Unutmamanın şekli nedir?

Unutmamanın şekli namazdır. Günde beş defa Allah'ın huzuruna çıkıyorsun, ibadet ediyorsun. Beş defa uyarı. Günde beş defa hatırladın mı, bayağı kuvvetli bir hatırlama olur.

Arada ne olacak?

Namazların arasındaki zamanlarda da zikir var. *Allah, Lâ ilâhe illa'llah* dersin, o zaman

da hatırlama devam eder. Daima zikr ü fikirde, sevapta, kazançta bir insan olursun.

Namaz bir insan için fevkalâde önemli. Allah onun için emretmiş. Angarya değil

Zaten biz Allah'a ne yapabiliriz?

Zaten her şeyi bize o veriyor. Maaşımız, varlığımız, hayatımız, rızkımız, sağlığımız, sıhhatimiz ondan. Biz Allah'a ne yapabiliriz? Hiçbir şey yapamayız. Biz Allah'a el açarız, sadece isteriz:

“—Daha ver, yâ Rabbi!”

İşimiz istemek, dua. İsteriz, bir de “Emretmiş.” diye ibadet ediyoruz. Yoksa bu ibadetten ne olacak?

Birisi sana gelse:

“—Hacı Bey! Ben şurada dört defa eğileceğim, kalkacağım, çıkar bana beş bin lira ver.” dese;

“—Hadi oradan! Sen kimi kandırıyorsun? Herkes iner kalkar, git işine.” dersin.

“—Haylaz! Çalış da biraz alnının teriyle para kazan.” dersin.

Burada bizim yaptığımız nedir?

Dört defa eğilip kalkıyoruz, ondan sonra Allah'tan olmadık şeyler istiyoruz:

“—Cenneti ver yâ Rabbi! Köşkler ver yâ Rabbi!”
Bu, bunun bedeli mi? Değil.

Biz bu ibadetleri “Allah emretmiş” olduğu için yapıyoruz. Yoksa biz kendimiz kaç para ederiz ki bizden çıkan şey bir para etsin. Hepimiz

âciz nâçiz kullarız, Allah'ın kullarıyız. İbadete kudreti de, akli da, fikri de, imanı da zaten o veriyor; ibadet de, kul da, kulun yaptığı şeyler de onun...

Bir insanın kölesi olsa; “Bahçede çalıştırıyorsun.” diye bahçenin mahsulü kölenin mi olur? Elma da, bahçe de, köle de senin...

Biz Allah'ın kullarıyız, yani köleleriyiz, her şeyimiz onun. Bizim O'ndan bir şey istemeye hakkımız yok.

Biz namazı niye kılıyoruz?

“—Allah emretti.” diye.

İstemeye hakkımız yok ama niye istiyoruz? “—İsteyin, demiş.” diye. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ

(حم. ش. خ. في الأدب ت. حسن صحيح ن. ه. حب. ك. هب. عن النعمان بن بشير ع. ض. عن البراء)

⁴Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.76, no:1479; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.211, no:2969; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1258, no:3828; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.208, no:1041; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.21, no:29167; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.74; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Ubû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3113, 3151; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1295; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.3, no:12416.

(*Ed-duàü hüve'l-ibâdetü*) “Dua ibadetin ta kendisidir. Özüdür, iliğidir, iç tarafıdır. Kaymaklı güzel yeridir.” Allah, “Bana dua edin.” demiş. Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

(المؤمن: ٦٠)

(*Ve kàle rübbükümü'd'ûnî estecib leküm*) [Rabbimiz, ‘Bana dua edin ki, size icabet edeyim!’ buyurmuştur.] (Mü’min, 40/60) “—Baş üstüne!” diyoruz, ondan yapıyoruz; yoksa yüzümüz yok. Huzuruna çıkamayız, arka taraflara saklanıyoruz, kaçarız, yüzümüz kara. Yüzümüz yok ama emrettiği için ibadet olduğundan huzuruna çıkıyoruz, dua ediyoruz. Eksiğimiz çok, suçumuz çok, boynumuz bükük, yüzümüz kara elimiz boş; her şey O’nun. O’nun rahmetinden, lütfundan oluyor.

Bu ibadetlerinin hepsinin çok faydası, çok sevabı var. Allah, faydalı olduğundan emretmiş; bir de “Kullarım yapsın!” diye mükâfat vaad etmiş. Ama faydası zaten bizim. Bizim faydamıza olan şeyi emretmiş, yapıyoruz. Allah bir de mükâfat veriyor. Rabbimiz’in rahmeti bol, engin, hazineleri sonsuz, ihsânı geniş...

“—Bu beş vakit namaz üç vakte inse olmaz mı?”

Olmaz, az gelir. Bu beş vakit, tam yerli yerinde. Eğer başka türlü hayırlı olsaydı Allah onu emrederdi.

Ne güzel! Beş vakit sabah kalkıyorsun, erken vakitte abdest alıyorsun. Sıhhate, akla,

mantıĝa, iř hayatina, kalkınmaya, refaha, her Şeye uygun. Kalkıyorsun, tertemiz yıkanıyorsun canlanıyorsun, Allah'a ibadet edip işine öyle gidiyorsun.

Her sabah dükkânımız besmeleyle açılır. Ne güzel, öĝle vakti geliyor, karnın acıktıĝı zamanda namaz vakti. Gidiyorsun Rabbine, bir daha ibadet, arz-ı ubûdiyet ediyorsun:

“—Ben senin kulunum yâ Rabbi! Sen benim Rabbimsin, sana hamd olsun, Őükürler olsun.”

Hamd u senâlar ediyorsun, huzuruna bir varıp işine dönüyorsun.

^—İkinci vakti işler karışık, Őu dünya işleri dursun. Sana hamd ederim, seni tesbih ederim, sen ekbersin, en büyük sensin yâ Rabbi!” diye Allah'ın huzuruna tekrar gidiyorsun.

“—Allahu ekber!” sözünü bilen bir insan gider de başkasına sen en büyüksün der mi?

“—Falanca en büyük!” Öyle Şey olur mu ya?

“—*Allahu ekber*” dedikten sonra başkası en büyük olur mu? İnsanlar Őaşırdı mı çok fena Őaşıyorlar.

İkindide böyle yapıyorsun. Güneř batarken ortalıĝa bir hüznün çöküyor, bir karanlık çöküyor; tekrar Allah'ın huzuruna gidiyorsun, hamd ediyorsun, Őükrediyorsun. Yatma vakti geliyor, artık tâkatin kalmamış, yorulmuşsun. Uyuyacaksın, seni kim koruyacak?

Allah koruyacak. Zelzeleden, yılandan, çıyandan o koruyacak. Birisini bir böcek mi yılan mı soktu da Peygamber Efendimiz;

“–Şu duayı okusaydın.” sokmazdı buyurdu:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ وَأَسْمَائِهِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ
مَا خَلَقَ وَذَرَأً وَبَرَأً

(Eüzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti ve esmâihî küllehâ, min şerri mâ haleka, ve zerae ve berae) “Yarattığı, halk ettiği her şeyin şerrinden o esmâ-i hüsnâ sahibi, her türlü güce sahip Allah’a sığınıyorum.”

Başka dualar da var. “Bunu okusaydı sokamazdı.” buyuruyor.

Sahabeden bir grup bir obaya gittiler, çölde adamlar onları misafir etmedi. Mübarekler ne yapsınlar? Allah Rasûlü'nün sahabesi bunlar, mübarek insanlar. Kenara yatıp uyudular ama sen Allah'ın Rasûlü'nün sahabesini misafir etmezsen rahat eder misin?

Kabilenin reisini bilek gibi kalın, zehirli bir yılan soktu. Başladı vücudu şişmeye; davul gibi olacak, patlayacak ölecek.

Neden?

Sen misin sahabeyi misafir etmeyen? Allah yılanına emretti, git şu herif-i nâşerîfi ısır, hakla, canına oku. Anlasın! O zaman

cariyenin birisi burnunu kapayarak, örtünerek geldi:

“–Kabilemizin reisini zehirli yılan soktu. Kabile reisimiz ölecek. Tedavi etmesini bilen var mı?”

Mübareklerden bir tanesi çıktı; “Ben biliyorum.”

dedi. Gitti, Kur'ân-ı Kerîm okudu.

Ne okudu?

Fâtîha Sûresi'ni okudu, adamın şişen vücudu indi, hastalığı geçti, ayağa kalktı.

Neden?

O sahabinin diline, o Kur'ân-ı Kerîm'e şifayı veren Allah. İhlâsla okudu. Ondan sonra kabile reisi koyunlar, neler neler hediyeler etti. E mübarek, bunu önceden yapsaydın yılan da sokmazdı, başın da derde girmezdi. Ama işte o da bir terbiye...

Namaz niyaz, ibadet taat, kulluk böyle kıymetli!

d. Abdest Alıp Camiye Gitmenin Karşılığı

Gelelim arkasındaki hadîs-i şeriflere.

Hadîs-i şerîfi hasenün sahîh olarak Tirmizî ve İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِذَا تَوَضَّأَ الرَّجُلُ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى
الصَّلَاةِ لَا يُخْرِجُهُ أَوْ لَا يَنْهَرُهُ إِلَّا إِيَّاهَا لَمْ يَخْطُ
خُطْوَةً إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً وَحُطِّ عَنْهُ بِهَا

⁵Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.481, no:548; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.332, no:277; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.317, no:2414; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.60; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.570, no:20304; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.4, no:1685.

خَطِيئَةٌ

(ت. حسن صحيح ه. أبي هريرة)

RE. 39/16 (*İzâ tevaddaa'r-racülu feahsene'l-vudûa, sümme harece ile's-salâti; lâ yahrucühû ev lâ yenhezühû illâ iyyâhâ, lem yehtu hatveten illâ rafeahu'llâhu bihâ dereceten, ve hutta anhü bihâ hatîeten.*)

(*İzâ tevaddaa'r-racülu feahsene'l-vudûa*) “Kul abdestini güzel aldı, (*sümme harece ile's-salâti*) sonra başka bir maksatla, bir dünyevî gayeyle değil sırf namaza, ibadete çıktı mı, (*lâ yahrucühû ev lâ yenhezühû illâ iyyâhâ, lem yehtu hatveten illâ rafeahu'llâhu bihâ dereceten, ve hutta anhü bihâ hatîeten*) hiçbir adım atmaz ki Allah onu her adımında bir derece yükseltmesin ve ondan bir günahını silmesin. Her adımında bir derece yükseltir, bir günahını siler. Camiye gelişindeki attığı adımlardan böyle derece kazanır. Namaz, abdest, namaz için yürüyüş bu kadar önemli, kıymetli, kazançlı, mükâfatlı...

e. Abdest Alan Kimsenin Günahları Dökülür

İzahları kısa yapıp sayfanın sonundaki 17. hadîs-i şerife atlıyoruz.

Ebû Ümâme Hazretleri'nden bu konuda bir başka hadîs-i şerîf:⁶

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.252, no:22225; Taberânî, *Mu'cemü'lKebîr*, c.VIII, s.123, no:7560; İbn-i Ebî Şeybe, *Mu-sannef*, c.I, s.6, no:39; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.518, no:1128; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dişmaşk*, c.LXVI, s.356; Ebû Ümâme

إِذَا تَوَضَّأَ الرَّجُلُ الْمُسْلِمُ خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ
سَمْعِهِ وَبَصَرِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ فَإِنْ قَعَدَ قَعَدَ مَغْفُورًا
لَهُ

(حم. طب. عن أبي أمامة)

RE. 39/17 (*İzâ tavaddaa'r-raculü'l-müslimü, harecet hatâyâhü min sem'ihî ve basarihî ve yedeyhi ve ricleyhi, fein kaade kaade mağfûren lehû.*)

(*İzâ tavaddaa'r-raculü'l-müslimü*) “Müslüman adam abdest aldı mı, (*harecet hatâyâhü min sem'ihî ve basarihî ve yedeyhi ve ricleyhi*) günahları kulağından, gözünden, ellerinden ve ayaklarından çıkar. (*Fein kaade kaade mağfûren lehû*) Artık abdest aldıktan sonra camide oturursa affedilmiş, mağfirete mazhar olmuş kul olarak oturur.” İnsan bu namazı bırakır mı?

Namaz dinin direğidir. Dinin direği yıkılır mı kırılır mı namaz bırakılır mı? Din çöker. İki eli kanda olsa bırakmayacak. Savaşta olsa bırakmayacak, kılacak.

Hastaneye düştük, ameliyat olacağız. Diyorlar ki:

“—Hocam, üstüm başım kirlî, namazı sonra kılacağım.”

Dedim ki:

RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.284. no:26031; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III s.3, no:1684.

“—Hakiki müslümanlar savaşta bile bırakmamış.”

Burada savaş yok, bir şey yok. Su olmazsa taşla, kumla teyemmüm edersin, abdest alırsın. Kıpırdayamıyorsan başınla, başını kıpırdatamıyorsan gözünle îmâ edersin, yine namazı kılırsın.

Namazı terk etmek yok; çünkü bu büyük şeref, büyük mükâfat!

Olgun, ârif, kâmil, mutlu, bahtiyar, sıhhatli, güçlü kuvvetli insan olmanın reçetesi var. Reçetesi ne? İslâm!

Sen müslümanca yaşa, bunların hepsi kendiliğinden olur. On kişi seni deviremez; sıhhatin sağlam, ruhun rahat, için dışın aydın, kalbin huzurlu, başın dinç olur; herkes seni sever, melekler sana dua eder, dünyanın âhiretin mâmur olur.

Her derdin devası reçetesi ne? İslâm!

Sen İslâm'ın emirlerini anlayamıyorsan bile yapsan, o mükâfatlar olur ama insan bir de anlayarak, tadını çıkararak yaparsa, onun derecesi çok daha yüksek olur.

f. Mescidde Ellerinizi Kilitlemeyin!

Kırkıncı sayfa.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

⁷Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.141, no:352; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.170, no:475; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.241, no:18128; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.230, no:5673; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.144, no:369; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.427; Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan.

إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَأَحْسَنَ وُضُوءَهُ ثُمَّ خَرَجَ عَامِدًا
إِلَى الْمَسْجِدِ فَلَا يُشَبِّكَنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ فَإِنَّهُ فِي صَلَاةٍ

(حم. د. ت. عن كعب بن عجرة)

RE. 40/1 (*İzâ tavaddaa ehadüküm feahsene vudûahû, sümme harece âmiden ile'l-mescidi, felâ yüşebbikenne esâbiahû feinnehû fî salâtin.*)

(*İzâ tavaddaa ehadüküm feahsene vudûahû*)
“Sizden biriniz abdest almasını güzel yaptığı zaman, (*sümme harece âmiden ile'l-mescidi*) sonra mescidi kasd ederek evinden çıktığı zaman, niyeti mescid olarak çıktığı zaman, (*felâ yüşebbikenne esâbiahû*) sakın ellerini birbirine kilitleyip kenetlemesin. (*Feinnehû fî salâtin*) Çünkü o namazdadır.”

Efendimiz, parmakları kilitlemeyi uygun görmemiş. “Çünkü insan namazı beklerken namazda gibidir. Namazın içinde yapılmaması gereken şeyi, o bekleyiş anında da yapmasın!” diye tavsiye buyurmuş.

Müslüman insan... Bir kâfir bunu yapsa o ecri alamaz.

Bu hadîs-i şerîfte ne dedi?

“—Mescidi kasd ederek, niyeti mescid olarak çıkarsa” dedi. “—Önce kahveye gideyim, oturayım, arkadaşlarla sohbet edeyim, çay içeyim, ezan okununca da oraya giderim.”

derse olmaz. Niyetler, şartlar bir bir hadîs-i şerîflerde karşımıza geliyor.

g. Abdest Alırken Göz Çukurlarını İyi Yıkayın!

Kırkıncı sayfanın ikinci hadîs-i şerîfi:

Abdest almanın usulüyle ilgili bir hadîs-i şerif:⁸

إِذَا تَوَضَّأْتُمْ فَاشْرَبُوا أَعْيُنَكُمْ الْمَاءَ مِنَ الْوُضُوءِ
وَلَا تَنْفُضُوا أَيْدِيَكُمْ فَإِنَّهَا مِرْوَا حُ الشَّيْطَانِ

(الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 40/2 (*İzâ tavadda'tüm, fe'srebû a'yünekümü'l-mâe mine'lvüdûi, ve lâ tenfudû eydiyeküm, feinnehâ mirvâhu's-şeytân.*)

(*İzâ tavadda'tüm fe'srebû a'yünekümü'l-mâe mine'l-vüdûi*) “Abdest aldığınız zaman gözlerinize abdest suyundan içiriniz.” Göz çukur olduğu için yüzünü yıkarken buraya dikkat etmezse abdesti tam olmaz.

Vadû, abdest suyu demek. Göz kapaklarının açılması, kapanması dolayısıyla burada fayda var.

Teşkilat güzel yapılmış, körüklü yapılmış, göz kapanıyor, açılıyor; onun için “Abdest suyunu gözlerinize iyice içirin. (*Ve lâ tenkudû eydiyeküm*) Ve ellerinizi silkelemeyin;

⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.265, no:1029; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.307, no:26138; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.13, no:1700.

(*feinnehâ mirvâhu'ş-şeytân*) çünkü bu şeytanın yelpazesidir.”

Efendimiz silkelemeyi doğru görmemiş.

h. Ağzı, Burnu İyi Yıkayın!

Üçüncü hadîs-i şerîf:⁹

إِذَا تَوَضَّأَتْ فَأَبْلُغْ فِي الْمَضْمَضَةِ وَالِاسْتِنْشَاقِ مَا
لَمْ تَكُنْ صَائِمًا

(الدولابي عن عاصم بن لقيط عن أبيه)

RE. 40/3 (*İzâ tavaddae feeblüğü fi'l-madmedati ve'l-istinşâku, mâ lem tekün sàimâ*)

(*İzâ tavaddae feeblüğü fi'l-madmedati ve'l-istinşâku*) “Abdest aldığın zaman ağzına ve burnuna su vermede mübalağa et! Tam yap, ağzını iyice çalkala, her tarafına iyice gitsin; burnunun içine su iyice gitsin, iyice temizlensin. (*Mâ lem tekün sàimâ*) Oruçlu değilsen.”

Oruçluyken o kadar yapılmaz, çünkü oynarken insan yutuverir, orucu sakatlanır. Efendimiz’in tavsiyesi...

“—Oruçlu olmadığın zaman ağzını güzel çalkala, burnuna iyi su ver.”

Abdestin çok sevabı var, günahlar afv u mağfired oluyor. Mükâfatı büyük ama abdestin duaları var. Onlar okunmazsa mükâfatlar verilmiyor, insan sadece abdestli oluyor. Evet, onunla

⁹ *Kenzü'l-Ummâl* c.IX, s.304, no:26121; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.10, no:1692.

namaz kılabilir ama dualarını etmediği zaman mükâfatlar kaçıyor. Şarta riayet edilmemiş olduğundan ödülleri verilmiyor.

Onun için abdest dualarını öğrenin. Dua ederek usulüne uygun abdest alın ki sevabınız çok olsun. Çünkü bu, günde beş defa belki daha fazla yaptığımız bir şey. Küçükten başlamışız; 40, 50, 60, 70 yaşına gelmişiz. Bunu bir yerde bir hoca söylemezse insan öğrenemez. Bunun söylenilip öğrenilmesi, kazanılması lazım.

Eûzü besmeleyle abdest almaya başlayacak. Önce elini yıkayacak, parmaklarının aralarını hilâlleyecek ki bu aralara su gitmeme durumu olmasın. Her tarafa su gitmesi önemli. Sonra diyecek ki:

i. Abdest Duaları

Abdest alacak kimse, abdeste başlarken *Eûzü - Besmele* çeker. Ellerini yıkarken şu duayı okur:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ
نُورًا

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ceale'l-mâe tahûren, ve ceale'l-islâme nûrâ*) “Suyu temizleyici bir malzeme olarak yaratan, onunla bizim temizlenmemizi nasib edip emreden ve İslâm’ı nur kılan Allah’a hamd olsun.”

İslâm, tepeden tırnağa, bütün ahkâmıyla, şeriat nurdur. İnsanın içini, dışını, ailesini, cemiyetini aydınlatır; dünyasını ahiretini nura gark eder.

Onun için İslâm kendisi nurdur. İslâm'ı nur kılan, suyu da temizleyici kılan hamd-ü senâlar olsun.

Muhterem kardeşlerim!

Kimyacılar, kimya ilmiyle meşgul olanlar, çeşitli maddelerin özelliklerini, fiziği bilenler çok net olarak sözümü anlarlar. Su gerçekten çok enteresan özelliklere sahip, çok kıymetli bir maddedir. Herkes biliyor ki susuz hayat olmuyor.

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَيٍّ

(الأنبياء: ٣٠)

(*Ve cealnâ mine'l-mâi külle şey'in hayyin*) “Tüm canlı olan şeyleri sudan yarattık.” (Enbiyâ, 21/30) diye âyet-i kerîme var. Yaratılma da sudan, yaşama da suyla. Susuz hayat olmuyor.

“—Adam ishal oldu, öldü.” diyorsun.

İshalden ölmedi. Vücudunda, hücrelerde kâfi miktarda su kalmadı, ondan öldü. Su kaybı fazla oldu, suyun tedariki, temini olmadı; onun için öldü.

Bebekler ishal olur, dikkat edin. Ben böyle birkaç bebeğin hayatını kurtardım. “İshal olmuş.” diyor, hiç aldırıyor; “Bebektir, ishal olur.” diyor. “Çocuğu doktora götürün!” dedim, götürdüler, zor kurtardılar.

Neden? İshal oluyor, çocuğun hücrelerinde su kalmıyor, ölüyor. O kadar önemli, çünkü insan vücudunun büyük bir kısmı su. Biz sudan

meydana getirilmiş bir varlığız.

Su çok kıymetli bir malzeme. Çok güzel özellikleri var; eritici, götürücü, temizleyici özelliği var. Birçok şeyleri eritiyor, götürüyor. Yıkama onun için fayda veriyor. Dünyanın dengesi suyla. Ben insem fizik profesörü çıksa, o inse kimya profesörü çıksa, o inse coğrafya profesörü çıksa o inse astronomi profesörü çıksa suyun meziyetlerini günlerce anlatmakla bitiremeyiz.

Allah öyle bir madde yaratmış ki. Suyun katı hali var, buz; sıvı hâli var, mayi; gaz hâli var, buhar. Sıvı hali en ağır, katı hali sıvı hâlinden hafif... Hiçbir maddede bu durum yok, sırf suda var.

Neden? Aksi olsaydı denizlerde, göllerde, sularda hayat devam etmezdi Buz sudan ağır olsaydı, dibe çökseydi denizler bir kışta buz tutardı. Bütün balıklar, canlılar, hücreler ölürdü, dünyada hayat sürmezdi.

Üstü buz tutuyor, altında hayat canlı. Eskimolar testereyle kesiyorlar, buzdan bir delik açıyorlar, oradan oltayı sarkıtıyorlar, balığı çıkarıyorlar. Altta hayat devam ediyor, üstünde buz yorgan gibi örtüyor; özellikleri çok. Tebâreka'llâhu ahsenü'l-hâlikîn.

Allah suyu bir harika madde olarak yaratmış; çok olduğundan, bedavadan geldiğinden onun da kıymetini bilmiyoruz. Ama Efendimiz biliyor. Ümmî ama Allah'ın has peygamberi. "Suyu temizleyici kılan Allah'a hamd olsun." diye bize hamd etmeyi öğretiyor. Su çok büyük bir nimet.

İslâm da çok büyük nimet.

“–Suyu temizleyici, İslâm’ı nur kılan Allah’a hamd olsun.” diye abdeste başlıyoruz. Suyun nimet olduğunu biliyoruz. İslâm’ın büyük bir nimet olduğunu biliyoruz, yıkanmaya öyle başlıyoruz.

Sonra ağızımıza su alırken üç defa alacağız, çalkalayacağız, temizlenecek, ağız kokusu kalmayacak.

Ne diyoruz:

اللَّهُمَّ اسْقِنِي مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ كَأْسًا لَا أَظْمَأُ بَعْدَهُ
أَبَدًا

(*Allâhümme eskînî min havdı nebiyyike ke’sen, lâ ezme’u ba’dehû ebedâ*) [Ey Rabbim, bana Peygamberinin havzından bir kâse içir, ondan sonra hiç susamayayım!]

“–Dünyada suyla ağızımı temizliyorum, âhirette de o Kevser şarabından nûş edeyim, içeyim.” diye dua ediyoruz.

Bu, ağza su alırken yapılan dua.

Üç defa da burna su veriliyor. Buruna su verilirken:

اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنِي رَائِحَةَ نَعِيمِكَ وَجَنَانِكَ

(*Allâhümme lâ tahrimnî râihate naîmike, ve cinânike*) [Allah’ım, Beni nimetlerinin ve cennetlerinin güzel kokularından mahrum

etme! Cennetine sok da o cennet kokularını da duysun.]

Abdest alırken günahlardan temizleniyor; “Cennete girip o kokuları duyayım.” diye Allah’tan cennet kokularını istiyor.

Sonra yüzünü yıkarken:

اللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِي بِنُورِكَ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهُ
وَتَسْوَدُّ وُجُوهُ

(*Allâhümme beyyid vechî bi-nûrike, yevme tebyeddu vücûhun ve tesveddü vücûh*) “Yâ Rabbi! İyi kulların yüzünün ak, mücrim kullarının da yüzünün kara olduğu mahşer gününde nurunla benim yüzümü nurlandır.”

Vechiye de denilebilir *vechî* de denilebilir.

“Benim yüzümü ak eyle, nurlandır yâ Rabbi!” diyerek yüzünü üç defa yıkıyor.

Sonra sağ kolunu yıkarken diyor ki:

اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كِتَابِي بِيَمِينِي وَحَاسِبْنِي حِسَابًا
يَسِيرًا

(*Allâhümme a'tinî kitâbî bi-yemînî, ve hâsibnî hisâben yesîrâ*) “Ey Rabbim! Kitabımı sağ elime ver ve beni kolay bir hesaba çekip kurtar.”

Mâlum herkesin yaptıkları, söyledikleri, işleri, âmâli, hasenâtı, seyyiâtı bir yere yazılıyor. Kim yazıyor? Melekler yazıyor.

Nerede? İşte birisi sağ yanımızda, birisi sol yanımızda.

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

(ق: ١٨)

(*Mâ yelfizu min kavlin illâ ledeyhi rakîbun atîd*)
[İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen yazmayahazır bir melek bulunmasın,] (Kaf, 50/18)

إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

(جاثية: ٢٩)

(*Innâ künnâ nestensihu mâ küntüm ta'melûn*)
[Çünkü biz, yaptıklarınızı kaydediyorduk.]
(Câsiye, 45/29)

هَآؤُمْ أَقْرَأُ كِتَابِيَهٗ

(الحاقة: ١٩)

(*Hâümu'kraû kitâbiyeh*) “Oku, bu sevapların, günahların yazılmış olduğu şeyi, al oku!”
(Hakka, 69/19) diye kitabı verilecek.”

Bu işin yapıldığını, yazıldığını bildiren çok âyet-i kerîme var. İşte o kitaplar mahşer gününde açılacak.

“İnsanlar hesaba çağırıldığı zaman iyi insanlara amel defterleri sağ yanından, sağ eline verilecek; bunlar, iyi kullar... Kötü insanlara sol yanından, verâ-ı zahr'ından, arkasından verilecek; bunlar da mücrimler... İşte o günde yâ Rab-

bi! Benim yüzümü ak eyle... O günde kitabımı, sağ yanımdan ver ve beni kolay bir hesap ile hesabı geçenlerden eyle...” demiş oluyor.

Sol kolunu yıkarken:

اللَّهُمَّ لَا تُعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَلَا مِنْ وَرَاءِ
ظَهْرِي وَلَا تُحَاسِبْنِي حِسَابًا شَدِيدًا

(*Allàhümme lâ tu'tinî kitâbî bi-şimâlî, ve lâ min verâi zahrî; ve lâ tuhâsibnî hısâben şedîdâ*) “Yâ Rabbi! Benim kitabımı solumdan veya sırtımın arkasından verme. Mücrimlere verilen duruma beni düşürme ve beni şiddetli, zorlu bir hesaba tâbi tutma yâ Rabbi!” diye sol elini yıkıyor.

Sonra başını mesh ederken:

اللَّهُمَّ غَشِّنِي بِرَحْمَتِكَ وَأَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ

(*Allàhümme gaşşinî bi-rahmetike, ve enzil aleyye min berakâtik*) “Yâ Rabbi! Beni rahmetine gark eyle. Rahmetini üstüme ört, rahmetinle beni ört, kapla. Ve benim üzerime bereketini indir yâ Rabbi!”

“–Üzerime bereket yağsın, beni rahmetin kaplasın.” diye başını mesh ederken böyle dua edecek. Sonra kulaklarını mesh ediyor:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ
فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

(*Allahümme'c'alnî mine'llezîne yestemiüne'l-kavle feyettebiüne ahsenehû*) “Yâ Rabbi! Beni sözü duyanlardan ve onun en güzeline uyanlardan eyle...”

Söz; Allah'ın kelamı, Rasûlüllah'ın emri...

“—Yâ Rabbi! Beni sözü duyup dinleyip onu en güzel şekilde uygulayanlardan eyle.” diye kulaklarını yıkıyor.

Bazılarının kulakları vardır, dinlemezler; bazılarının gözleri vardır, görmezler; hayvan gibidirler, hayvanlardan da daha aşağıdadırlar. “Ben öyle olmayayım.” demiş oluyor.

Sonra boynunu mesh ederken şöyle:

اللَّهُمَّ أَعْتِقْ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ

(*Allàhümme a'tık rakabetî mine'n-nâr*) “Yâ Rabbi! Şu benim boynumu cehennemden âzad eyle...”

“—Boynuna demirden halkalar takılıp da zincirlerle hayvan gibi sürüklene sürüklene cehenneme atılanlardan olmayayım, boynumu cehennemden âzat eyle yâ Rabbi!” diye boynunu mesh ederken böyle dua ediyor.

Ayaklarını yıkarken de:

اللَّهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمَيَّ عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزُولُ فِيهِ
الْأَقْدَامُ

(*Allàhümme sebbit kademeyye ale's-sıratı*)

yevme tezûlü fîhî'lakdâm) “Bazı ayakların sırattan geçerken kayıp cehenneme düştüğü günde, benim ayağımı kaydırma yâ Rabbi! Benim ayağımı sabit tuttur, sırattan kaydırma beni yâ Rabbi!” diye dua ediyor. Bunları okuduktan sonra, Kadir Sûresi’ni okur:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَمَا أَدْرِيكَ مَا لَيْلَةُ
الْقَدْرِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ تَنْزَلُ
الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ
سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ

(القدر: ١-٥)

(İnnâ enzelnâhü fî leyleti’l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyletü’l-kadr. Leyletü’l-kadri hayrun mi elfi şehr. Tenezzelü’l-melâiketi ve’r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr. Selâm, hiye hattâ matlai’l-fecr.) (Kadir: 1-5)

Sonra Allah’a tevbe eder:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
اسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

(Sübhâneke’llâhümme ve bi-hamdike, eşhedü en lâ ilâhe illâ ente, estağfiruke ve etübü ileyke) [Allah’m, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim; şehâdet ederim ki senden başka hiçbir ilâh yoktur. Senden mağfiretini isterim ve sana tövbe ederim.] diyerek Allah’a tevbe eder.

Onu tesbih eder, ona hamd eder, senâ eder, öyle bitirir ve suyun

kaptaki fazlasını da kaldırır, şifa niyetine içer, şu duayı yapar:

اللَّهُمَّ اشْفِنِي بِشِفَائِكَ وَدَاوِنِي بِدَوَائِكَ
وَاعْصِمْنِي مِنَ الْوَهْلِ وَالْأَمْرَاضِ وَالْأَوْجَاعِ

(*Allâhümme'sşfinî bi-şifâike, ve dâvinî bi-devâike; va'simnî mine'l-vihli, ve'l-emrâdı, ve'l-evcâ'*) “Yâ Rabbi! Beni kendi şifanla şifalandır, devan ile devalandır, mânevî ilacınla beni ilaçlandır ve beni korkulardan, hastalıklardan, ağrılardan acılardan koru.” diyerek o sudan da biraz içerse çok güzel olur. Abdestin artığı olan su da şifalıdır.

Abdest aldıktan sonra, kerahet vakti değilse o zaman iki rekât da tecdîd-i vudû namazı, yani “abdest tazeleme namazı” kılması tavsiye edilmiştir. Böyle yapanların çok büyük mükâfatlara erecekleri bildirilmiştir.

İnsan bir abdest alırken bile kaç duyguyu zihninden evirip çevirip nice dualar ediyor, hem de ne güzel bir zamanda. Temizlenmeye azmetmiş olduğu, Allah'ın rahmetle baktığı zamanda çok güzel şeyler istemiş oluyor, çok güzel bir iş yapmış oluyor.

“—Her gün yapıyoruz.” diye, “ucuz” diye, “bol” diye namazın, abdestin kıymetini anlamaz duruma düşmeyelim!

Her gün yapıyoruz ama, her gün de olsa çok

kıymetli bir iş yapıyoruz. Günde beş defa da olsa, çok kıymetli bir iş yapıyoruz. Abdest, namaz, Ramazan-ı şerîf, Cuma, umre, hac, günahları affettirir. Kul Rabbinin huzuruna böylece günahlardan sıyrılmış olarak çıkar. Allah bizi de onlardan eylesin...

Rabbimizden dileğimiz odur. Eksiğimiz, kusurumuz çok olsa da onun rahmeti geniştir. Bizi o şekilde rahmetine erenlerden, iki cihanda aziz ve bahtiyar olanlardan eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
05. 07. 1992 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ